

reduceret til en reen Pengesag; der er man berettiget til at sige: godt, det er en reen Pengesag, men vi tage den i vor Haand, vi opgjøre Skiftet mellem de interesserede Parter. Men jeg skal tilføie, at Frivilligheden ogsaa har mødt Vanskeligheder fra andre Sider end Godsæiernes. Det vil ikke være meget vanskeligt at nævne store Distrikter, hvori Godsæierne have skriftligt og paa en forpligtende Maade forelagt Bønderne Tilbud om at faae deres Fæstegaarde s. Ex. for 1000 Rd. pr. Td. Hartkorn med Afdrag af $\frac{1}{3}$ for den nuværende Fæster, Egne, hvor det er tilbudt dem skriftligt at kunne faae deres Gaarde for 600 Rd. pr. Td. Hartkorn tildeels uden Forsdring paa Udbetaling, men hvor Bønderne dengang have vraget Tilbudet efter Raad af dem, som henviste til den forventede Tyngslov, og hvor de nu vilde skatte sig lykkelige ved at faae dem for det Dobbelte eller Tre-dobbelte. Det er altsaa det nærmeste praktiske Udbytte af Sagen nu, at det maa være blevet aldeles indlysende, at gennem de hidtilværende Førere og den hidtilværende Maade at føre denne Sag paa er der saa ringe Udsigt til at faae en Fæstevangsafløsning frem, at jeg vilde anfæe den Bønde for høist leilindig, der paa nogenlunde taalelige Vilkaar kan faae sin Gaard tilkjøbt, men lader sig af flette Raadgivere afholde fra at slaae til og kjøbe. Det er endelig min Overbevisning, at Sagens Stilling er saaledes forværret, at den endogsaa for Bedkommende er fordærvet som Middel til næste Valg.

B. Christensen: Ja, jeg skal blot gjøre 2 meget korte Bemærkninger; den ene, at jeg har min, som jeg trøster mig med, ganske vel begrundede Overbevisning om, hvad der er parlamentarisk Sæd, og hvad der er praktisk Klogt; den er forskjellig fra den sidste ærede Talers; men om det skal være nok til at skaffe den fordømt, det nærer jeg dog nogen Tvivl om. Jeg skal dernæst bemærke, at det Forslag, der foreligger, deels efter sit Indhold, deels efter sin Historie og navnlig med Hensyn til, at det er vis paa en Majoritet paa et andet Sted, forekommer mig langt at være at foretrække for et Forslag, bygget paa det

Grundlag, den ærede sidste Taler hentydede til, — et Grundlag, som mange af os og uden Tvivl en Majoritet i det andet Thing kun vilde gaae ind paa, stolende paa, at det da vilde komme tilstede, og at saaledes en daarligere Afgjorelse af Forholdet vilde ved at komme tidligere blive mere taalelig.

Drejer: Jeg havde ikke tænkt at tage Ordet ved nærværende Leilighed, da det forekom mig, at ogsaa min Stilling til denne Sag er baade i Betænkningen og i den Maade, hvorpaa den ærede Ordfører idag yderligere har motiveret denne, tilstrækkelig tilfredsgivende. Da imidlertid den ærede 5te Landstingsmand for 2den Valgfreds (B. Christensen) i sit første Foredrag paa en Maade navnlig har fremdraget mig under en Antydning af Noget, der egentlig mere hører til Udvalgets, om jeg saa maa sige, indre Historie, saa skal jeg dog navnlig med Hensyn til hans Uttringer om, at et i Udvalget fremkommet Forslag, hvori jeg havde Deel, maatte ansæes for fuldkommen „utilstedelig“, bemærke, at bemeldte Forslag i det Væsentlige gik ud paa, at en tvungen Afløsning af Fæsteforholdet kun burde skee efterhaanden, som Fæstestederne bleve fæstleedige, og at Hensigten dermed var om muligt at bevirke, at der i en motiveret Dagsorden blev angivet et bestemt Grundlag, om hvilket man ønskede Landstingets Tilslutning, for at det saaledes kunde sees, at Rigsdagen ikke alene i Almindelighed ønskede Fæsteforholdet ordnet, men ogsaa var beredt til at gaae ind paa en Ordning, hvis Hovedgrundsaetninger man nærmere havde overveiet og stillet sig for. Jeg skal naturligvis ikke videre udtale mig om Enkeltighederne i det ommeldte Forslag, og jeg skal blot sige, at den nævnte ærede Landstingsmand paa en, som det forekommer mig, noget elendommeligt Maade særligt havde udpeget et Par enkelte Medlemmers Virksomhed i Udvalget. Iøvrigt kan jeg, saaledes som jeg begyndte med, henviser til Betænkningen, som forresten temmelig klart paapeger ogsaa det omtalte Grundlag. Jeg ønsker saa stærkt som Noget, og jeg tør sige ligesaa stærkt som den ærede Landstingsmand, at Fæsteforholdet maa kunne blive ord-